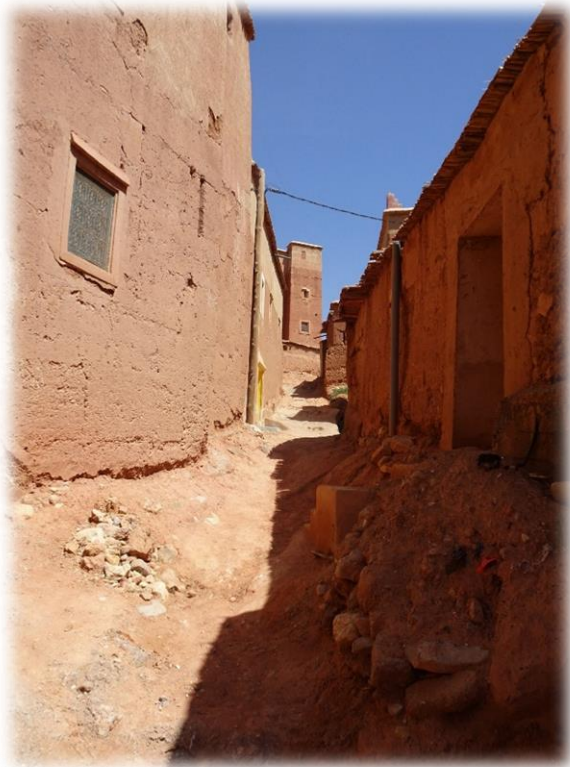

Een kudde schapen en geiten nemen de gehele weg in beslag. Een schaap kan een leeftijd van 15 tot 20 jaar halen, maar dit komt in de praktijk zelden voor: meestal worden ze veel eerder

geslacht. Op hoge leeftijd verliest een schaap zijn tanden en kiezen waardoor het niet meer goed kan eten. Die gebruiken ze om gras en kruidachtigen af te snijden, met een beweging zoals een tondeuse. Het grazen gaat dus heel anders dan bij de koe die het gras met zijn tong lostrekt. Een schaap eet daarom veel korter gras dan een koe, en een boer kan wel eerst koeien in een wei zetten en daarna schapen, maar nooit andersom.

Een wasmachine of droogkast kennen ze hier niet. De was wordt door iedereen (enkel vrouwen) gedaan in de rivier.

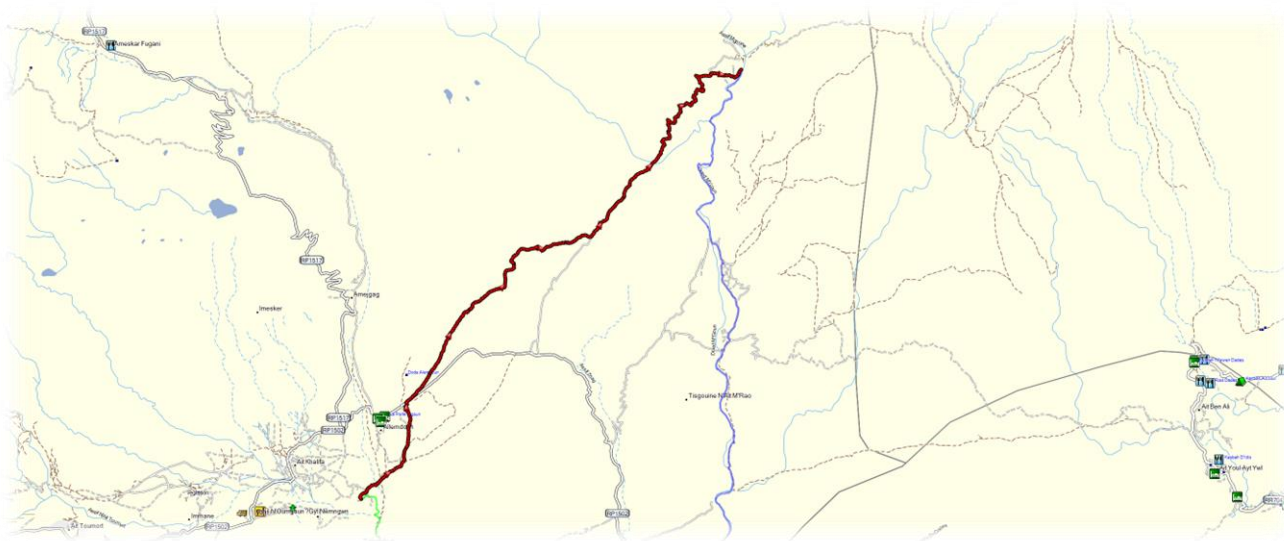

We zitten in een mooie gîte. De eigenaar ervan is gehuwd met een Belgische. Tot zonsondergang kunnen we buiten zitten. Onze kok zorgt voor thee en koekjes.

Dinsdag 14 november 2023

- Van : Rbat (1758 m)
- Tot : Aguerzaga (1760 m)
- Afstand : 16 km
- Stijgen : 500 m
- Dalen : 500 m
- Duur : 6 uur

Onze ezeldrijver maakt zich klaar om te vertrekken.

Een muildier is een kruising tussen een paardenmerrie en een ezelhengst. Een muilezel is een kruising van een ezelin met een paardenhengst.

Nora mag even plaats nemen op het viervoetige voertuig. Voor alle veiligheid gaat Hassan achter Nora zitten.

Tientallen kleine visjes zwemmen in het water.

De vijgencactus is een veel voorkomende wilde plant in deze streken. Sommige variëteiten zijn zelfs wintervast. De rode vruchten zijn vijgachtig, vandaar de naam. Sommige

variëteiten hebben zeer smakelijke vruchten waar onder andere confituur van gemaakt wordt. Andere soorten worden enkel gebruikt als veevoeder.

Een goede manier om een cactusvijg te eten zonder zich te prikken aan de scherpe doorns is de volgende: men prikt de vrucht met een vork op en zet deze op een bord. Vervolgens snijdt

men met een scherp mes beide uiteinden af en snijdt haaks hierop de schil door. Vervolgens rolt men met de vork (of met de hand, maar raak de buitenkant van de schil niet aan) het vruchtvlees uit de vrucht.

De vijgencactussen cactussen dienen als gastheer voor de cochenilleluis. Uit het lichaamsvocht van de luis wordt de kleurstof karmijn gewonnen. Deze kleurstof wordt onder andere gebruikt in levensmiddelen (worst, pastei, krab, zoetwaren, marmelade) en in

cosmetica (lippenstift en rouge). Ook in enkele drankjes wordt karmijn terug gebruikt, onder andere in campari.

Tot de 19de eeuw draaide de economie van het Canarische eiland Lanzarote op deze export. Nadien werd karmijn vervangen door kunstmatige producten maar ondertussen is er terug een

heropleving van de vraag naar karmijn omdat kunstmatige kleurstoffen als mogelijk kankerverwekkend wordt beschouwd. Voor 1 kg karmijn heeft men ongeveer 140.000 luizen nodig.

Een local nodigt ons uit om naar haar pas geboren geitjes te komen kijken. De eigenares van de geitjes leeft naast de geitjes in een grot.

Geiten zijn in staat om zich in sobere omstandigheden heel goed te handhaven en voort te planten. Daarom werden zij vroeger vaak door arme mensen gehouden, in plaats van koeien.

Geiten eten graag gras, kruiden, groenten, plantenscheuten, bladeren en boomschors. Een geit is en herkauwer.

Gemzen hebben een geitachtig uiterlijk. Beide geslachten dragen horens, maar die van het mannetje zijn groter dan die van het vrouwtje. De hoorns zijn maximaal 32 cm lang. Ze staan recht omhoog maar buigen aan het eind als een haak naar achteren. Mannetjes worden

zwaarder dan vrouwtjes. Een mannetje heeft een lichaamsgewicht van 35 tot 50 kilogram, een vrouwtje tussen de 30 en 40 kilogram. Gemzen eten in de zomer allerlei plantaardig voedsel, als grassen en kruiden, knoppen, naalden, schors en twijgen. In de winter voeden ze zich met mossen en korstmossen. Het zijn dagdieren, die in de middag rusten.

Vrouwelijke gemzen en hun jongen leven in kuddes, die uit wel honderd dieren kunnen bestaan. Mannetjes leven voornamelijk solitair, behalve in de bronstijd. De gems kan zo'n

tweeëntwintig jaar oud worden in gevangenschap en vijftien tot zeventien jaar in het wild. Belangrijke natuurlijke vijanden zijn de Lynx en de wolf. Het zijn behendige klimmers, die eenvoudig van rots naar rots springen. In de zomer en de herfst leven ze voornamelijk op alpenweiden rond en boven de boomgrens.

Vooral vrouwen gaan naar het dal om er allerlei grassen en kruiden te plukken. Die doen ze dan in een doek die ze dan op hun rug dragen tot hun woning. De grassen zijn bestemd voor hun dieren, geiten of schapen.

We komen onderweg een waterput tegen. De emmer dient ongeveer twintig meter naar beneden te gaan om drinkbaar water te bekomen.

Aangekomen in de gîte krijgen we, zoals gewoonlijk, thee en koekjes. Een geit springt plots op de zetel en wil eveneens een koekje.

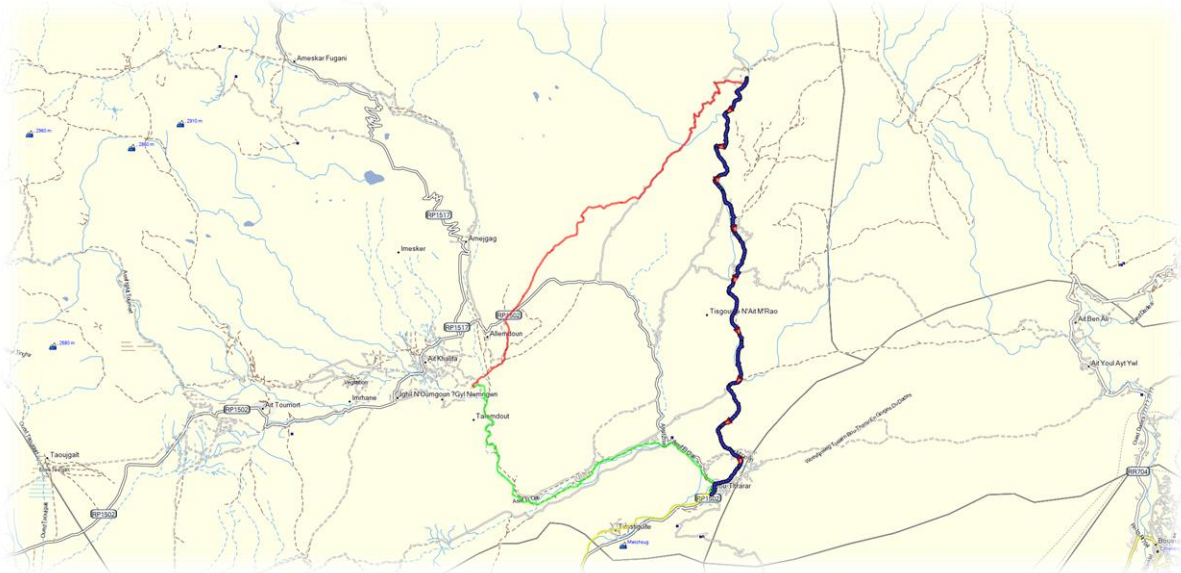

Carine koopt in het plaatselijk winkeltje wat koekjes om uit te delen aan de kinderen.

Woensdag 15 november 2023

- Van : Aguerzaga (1760 m)
- Tot : Boutaghrar (1600 m)
- Afstand : 17 km
- Stijgen : 200 m
- Dalen : 300 m
- Duur : 6 uur

En net als gisteren is het ongeveer 27 °C. Gelukkig is er een licht briesje dat voor enige afkoeling zorgt.

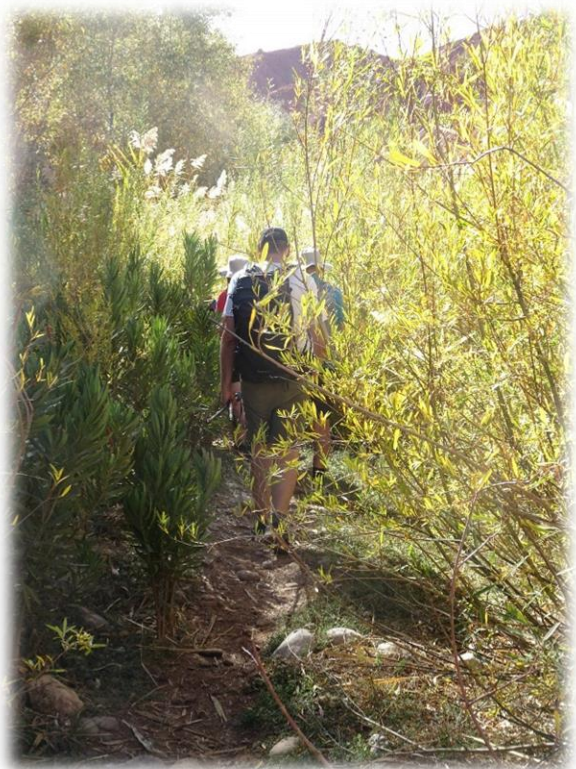
Soms staat het water tot kniehoogte. Er staat ook een sterke stroming. Wandelsticks zijn in dit geval een goed hulpmiddel.

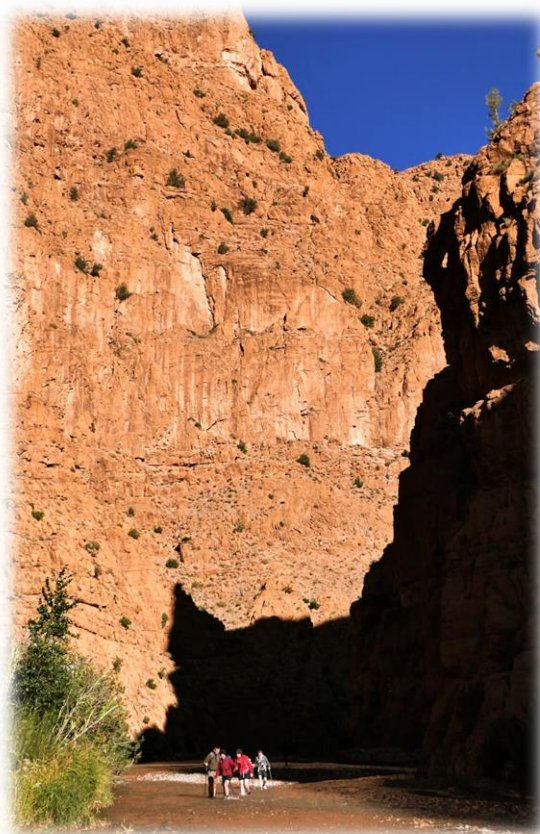
Vandaag kunnen we er niet aan ontkomen. We dienen regelmatig door het water te stappen.

De klaproos is een veel voorkomende bloem in dit gebied. Van sommige klaprozen, de papaver, kan men van het maanzaad opium maken. Marokko staat er om bekend dergelijke velden te bezitten. Evenwel hebben wij dergelijke velden niet gezien.

Na schooltijd dienen de kinderen te helpen op het land.

Als we goed opletten kunnen we prachtige wilde bloemen zien zoals deze orchidée.

Granaatappels groeien niet aan bomen maar aan struiken die tot 6 meter hoog kunnen worden. De foto hierboven is een granaatappelstruik in bloei. Granaatappels zijn oorspronkelijk afkomstig uit Perzië en worden al eeuwenlang gekweekt rond de Middellandse Zee, het

Midden-Oosten, Afghanistan, India en de Kaukasus. De vrucht is heel sappig en bevat grote cellen zoals een citrusvrucht, maar in elke cel zit een pitje van ongeveer 3 mm groot. Om de pitjes zit een soort gelei, zoals om de pitjes van een tomaat.

Bovendien bevat de granaatappel veel vellen. Omdat de vellen niet lekker smaken, vereist het eten van de vrucht het zorgvuldig pellen van elke cel. Bij rijpe vruchten is het vruchtvlees donkerrood. De schil is erg stevig en leerachtig. De vrucht kan wel uitgeperst worden, al

gaat daarbij veel vruchtvlees verloren. Het sap van de granaatappel vormde oorspronkelijk de basis voor grenadine.

Granaatappels staan symbool voor vruchtbaarheid vanwege hun vele zaden, maar ook voor de dood vanwege de rode kleur van het binnenste van de vrucht. De eerste afbeeldingen van de

granaatappelboom zijn gevonden op grafschilderingen van de Egyptenaren van 2500 voor Christus.

